

топу тез көтүрүб кери дөнмөк вэ с.

Ојун заманы идарэ етмөк үчүн рәһбәрин сечилмәси вэ үзвләрин онун бүтүн тәләбләринә данышыгысыз әмәл етмәси, һансы группун, јахуд һансы ојунчунун биринчи дәфә ојуна башламасындан өгрү пүшк атылмасы, пүшкә рнајәт едилмәси, ојун гәјдаларынын һамы тәрәфиндән көзләнилмәси вэ с. тәлиматлар көстәрир ки, халг ојунлары ушаглары кичик јашдан мәс'улијјәт һисс етмәјә, доғручу вэ интизамлы олмаға алышдырыр.

Бунларла јанашы, ојун ушагларда дүјгү вэ тәфәккүрү формалашдырыр, һәрәкәтлери тәнзим етмөк, һафизәнин јадда сахлама вэ јада сәјма нөвләрини, һиссләри, психи процесләри, дәстәјә рәһбәрлик етмөк, табе олмаг, чәлдлик, чевиклик бачарығыны даһа да формалашдырмаға мүсбәт тәсир көстәрир.

Ојун процесиндә ушагларла һәмрәјлик, коллективчилик, гојулмуш гәјданын ојунчулар тәрәфиндән горунмасы кими мүһүм кејфијјәтләр дә ашыланыр. Бу вә ја дикәр ојунчу ојунун гәјда вә шәртини поздугда бүтүн ојунчулар тәрәфиндән мезәммет едилир вэ ојундан говулур. А. С. Макаренко јахшы ојунла әмәк арасында охшар чәһәтләрин олдуғуну гејд еләрәк, бу охшарлығы һәр икисинин ушагда мөгсәдә чатмаг үчүн әмәли сәј вә дүшүнчә сәји ојатмасында, габиліјјәт вә ја радычылыг, севинч доғурмасында, мәс'улијјәт тәләб етмәсиндә көрүрдү.

Ушаг бағчаларында тәтбиг етдијимиз «Дәсмалы вер», «Шахта вә күнәш», «Хәхтәрә», «Көзбағлајыча», «Бәнөвшә», «Үзүк кизләтмә» вэ с. халг ојунлары ушагларын интизамла јанашы, ирадәлилик тәрбијәсиндә дә мисилсиз әһәмијјәт кәсб едир. Бу ојунларын чохунда ушаглар группара бөлүнүр, һәр групп өз гәләбәси үчүн сәј едир, бүтүн чәтинликләрә үсгүн кәләрәк галиб чыхмаға чалышыр. Бу исә ушагларда кичик јашлардан ирадәнин әсас кејфијјәти олан мөгсәд ардычыллы-

ғынын тәмрининә хидмәт едир. Ојун процесиндә ушагда гаршыја гојулмуш мөгсәдә чатмаг үчүн әзијјәтә, чәтинликләрә дөзмөк кими әхлаги кејфијјәт дә тәрбијә олунур.

Ојунларын, еләчә дә, халг ојунларынын ушаг бағчаларында тәтбигинин өзүнәмәхсус спесифик хүсусијјәти вардыр. Бу, бир тәрәфдән, ушагларын јашы, инкишаф сәвијјәси илә бағлыдырса, дикәр тәрәфдән, ојунун өзүнүн характериндән асылыдыр. Ушаг бағчасында групплар јашлар үзрә мүүјјән едилдијинә көрә бурада јашлар арасында бир о гәдәр чидди фәрг олмур, һәр һалда тәрбијәчи ојунда иштирак едән ушағын 6 вә ја 7 јашлы олмасыны, јахуд ушаглары группара, дәстәләрә бөләркән һәр бир группдакы ушагларын јаша көрә көтүрүлмәсини нәзәрә алмалыдыр. Ејни заманда ушагларын чәкисиндә дә бу хүсусијјәт нәзәрә алынмалыдыр.

Тәрбијәчи ушаглары групп шәклиндә ојнадаркән чәкијә көрә гарышыг көтүрмәли вэ бунунла јанашы фәрди хүсусијјәтләрә дә чидди диггәт јетирмәлидир. Тәрбијәчи тәрәфиндән бунлар нәзәрә алынмадыгда ојун өз тәрбијәедичи сәмәрәсини итирәр. Марағлы бурасыдыр ки, мөктәб јашлы ушаглар халг ојунларында иштирак етмөк үчүн гүввәләрин мүвазинәтини өзләри тәјин едилрәр. Мөктәбгәдәр јашлы ушаглар ојун үчүн бу мүһүм тәдбирин кеңирилмәсиндә мүүјјән гәдәр ачизлик көстәрирләр. Әлбәттә, бөјүк групп ушаглары өз групплары үчүн ушаг сечмәјин техникасына там јијәләнмәсәләр дә, көзәјары ушаг сечә билирләр. Лакин ашағы группларда ушаглар буну едә билмирләр.

Гејд етдикләримиздән ајдын олур ки, халг өз ојунларыны јарадаркән бу ојунларын марағлы вә лазымы сәвијјәдә кеңилмәси үчүн бир сыра интизамлашдырычы шәртләр вә үсуллар ирәли сүрмүшдүр. Бунлар ушаглары кичик јашдан интизама дәвәт едән вачиб мәсәләләрдир.

А. СӘҺҺӘТ

И. ИСАЈЕВ, М. ҺӘСӘНОВ

О, бу мөктәбдә әрәб, фәрс дилләричи мүкәммәл өјрәнәрәк Шәри әдәбијјәти илә таныш олмуш, өз фәрасәти, дәрин дүшүнчәси, кәскин һафизәси илә һамыны һејран гојмушдур. А. Сәһһәт тәһсилини давам етдирмәк үчүн Ирана кедир, Тегран дарүлфунунун тибб шөбәсинә дахил олур вә бурада охујур. О, бурада франсыз дилинә дәриндән бәләд олур, Шираз, Хорасан, Исфәһан вә башга шәһәрләрә сәјәһәт едир.

А. Сәһһәт тәһсилини баша вурдугдан сонра һәкимлик диплому алағар 1901-чи илдә вәтәни Шамаһыја гејдыр. Лакин чар һөкүмәти она һәким ишләмәк һүгүгү вермир. Бир мүддәт ишсиз галыр, нәһәјәт, 1906-чы илдә Шамаһыда реалны мөктәб ачылыр. Халгынын маарифләнмәси, мэдәнијјәтә говушмасы вә онун хош кәләчәји наминә чалышмаг үчүн тәрәддүд етмәдән мүәллим ишләмәк арзусунда олдуғуну билдирир вә һәмин илдән башлајараг өмрүнүн сонуна кими мүәллим ишләјир. Шамаһы реалны мөктәбиндә педагожи фәалијјәтә башлајан А. Сәһһәт өз әсәрләрини әсасән ушагларын тәһлим вә тәрбијәсинә һәср етмишдир. О, 1906-чы илдән башлајараг ушаглар үчүн әсәрләрини дәрч едирдикдән сонра, бу сәһәдә даһа да пүхтәләшмиш, «Рәһбәр» педагожи журналында вә «Мөктәб» кими ушаг журналында «Түрк әлифбасы», «Икинчи ил», «Јени мөктәб», «Күләр», «Әдәбијјәт мәчмүәси» кими дәрәликләрдә ушагларла мәхсус тәһлим-тәрбијә характерли әсәрләр чап етирдирди.

XX әср Азәрбајчан әдәбијјәтинын көркәмли нүмајәндәләриндән бири олан шаир Мирзә Аббасгулу Сәһһәт Мөһдизадә бачарыглы һәким, јүксәк педагожи мәһарәтә малик мүәллим кими танынмыш, өз мәсләкинә мувафиг рус вә Гәрби Авропа әдәбијјәтинын габагчыл нүмајәндәләринин әсәрләриндән етдији тәрчүмәләрлә, идеја мезијјәтинә, сәдәлијинә, ајдынылығына, тәбилијинә көрә инди дә әһәмијјәтини итирәмәмиш әсәрләрилә шөһрәт газанмышдыр.

Мәдәнијјәт тарихимиздә габагчыл бир маарифчи, елм, мэдәнијјәт, ичтимай интибаһ чарчысы вә мүтәрәғи фикирли ичтимай хадим сәјылан А. Сәһһәт 1874-чү илдә Азәрбајчанын гәдим мэдәнијјәт мәркәзләриндән бири олан Шамаһы шәһәриндә анадан олмуш, илк тәһсилини атасы молла Әлиаббасын ачдығы мөһәллә мөктәбиндә алмышдыр.

Мәктәблиләр үчүн дәрсликләр («Јени мәктәб», «Түрк әдәбијатында илк гәдәм») тәртибиндә А. Сәһһәт дөврүн габагчыл маарифпәрвәрләри илә чјин-чјинә фәалијјәт көстәрирди.

Бунунла јанашы А. Сәһһәт дөврүн бир чох мәтбуат органларында ше'рләрлә тез-тез чыхыш едир, әдәби, педагожи, ичтимаи-сијаси мәзмун дашыјан мөгаләләр чап етдирди.

Елм, маариф, мәдәни тәрәгги уғрунда јорулмадан, фәдакарлыгга чалышан маарифпәрвәр шаир 1918-чи илдә Кәнчә (индики Коровабәд) шәһәриндә вәфат етмишдир.

А. Сәһһәтин јаздыгы ше'рләр ушаг әдәбијатынын ән парлаг иччиләриндәндир. Тәсадүфи дејил ки, һәлә Азәрбајчанда Совет һакимијјәти гурулмаздан әввәл тәртиб едилмиш дәрсликләрдә онун ше'р вә мәнзүм һекәјәләри өзүнә мөһкәм јер тутмушдур.

Бу, һәр шејдән әввәл, ше'рләрин ушаг һисс вә һәјәчанларыны, мејл вә марағыны әкс етдирмәси, онун тәхәјјүл вә фантазијасына ујғун олмасы, садә, ајдын вә ширин дилдә јазылмасы илә әлагәдар иди. Она көрә дә А. Сәһһәт ушагларынын ән севимли шаири кими таныныр. А. Сәһһәтин бөјүк тәрбијәви әһәмијјәтә малик олан ше'рләриндән инди дә дәрсликләримиздә кениш шәкилдә истифадә олунмаггадыр. Мәсәләч. I синфин «Ана дили» дәрслијиндә шаирин «Гыш» (сәһ. 57), «Јазда» (сәһ. 180), «Јазда кәлән гонаглар» (сәһ. 181), «Чүчәләр» (сәһ. 184), II синфин «Ана дили» дәрслијиндә «Гушлар» (сәһ. 57), «Ајы вә шир» (сәһ. 100), «Бағча, (сәһ. 220), III синфин «Ана дили» дәрслијиндә «Гарышга вә милчәк» (сәһ. 158) ше'рләри дәрч едилмишдир.

Бу бахымдан шаирин «Чүчәләрим» ше'ри диггәтәләјигдир. Бу

ше'р өзүнүн ахычылығына, тәбилик вә лирик хүсусијјәтинә көрә гәлбә јатандыр.

Шаир өз ше'рләриндә балача достларына тәбиәт вә онун гануна-ујғунлуғлары һаггында мәлумат верәркән һеч дә тәләсмир, һәр бир һадисәни ушагларынын аңлаг сәвијјәсинә ујғун шәкилдә чатдырыр.

А. Сәһһәт «Јаз» ше'риндә ушаглар јазын әсас хүсусијјәтләрини, кечә илә күндүзүн бәрәбәр олмасыны, гарангушларынын бу фәсилдә өлкәмизә учуб кәлмәсини, ағачларынын чичәк ачмасыны чатдырмагга бәрәбәр, ушаглары јазда көрүлән ишләрлә дә таныш едир. Бу танышлыг ушагларда јаз һаггында садә биликләрин әмәлә кәлмәсинә сәбәб олур:

Инәк, чамыш, гојун, гузу чыхар
нахырда отлаға.

Көчәр арандан ел кедәр јаваш-
јавашча јајлаға.

Тахыл јерин шум ејләјиб әкин әкәр
әкинчиләр,

Әлиндә дәрјаз от бичәр мајыс ајы
бичинчиләр:

«Јај» ше'риндә дә шаир ушаглар јај фәслинин һансы ајдан башланмасыны вә бу ајда тәбиәтдә әмәлә кәлән дәјишикликләри конкрет шәкилдә вә әлван бојаларла чатдырыр.

Јаваш-јаваш дәјәр, битәр ләззәтли,
дадлы мејвәләр:

Килас, албалы, каһу, хош ијли сары
һејвалар.

Бичәр бичинчи арпаны, дөјәр әкинчи
хырманы,

Чувал-чувал дөјүб, јығар әкинчи
арпа-бугданы.

Бу ше'рин мүсбәт чәһәтләриндән бири шакирдләрдә әмәјә мәнәббәт тәрбијә етмәсиндәдир. Ушаға мәлум олур ки, ишләмәдән, зәһмәт чәкмәдән хошбәхт јашамаг олмаз.

«Пајыз чағында» вә «Гыш» ше'рләриндә дә шаир кичик охучуларына јүксәк поетик руһла бу фәсилләр һаггында мәлумат верәрәк көстәрир ки, пајызда мејвәләр јетишир,

ағачлар өз либасыны сојунур, малдарлар гышлаға көчүр, күнләр гысалыр вә кечәләр узаныр, мәктәблиләр дәрсә башлајырлар.

Шаир гышын гарлы, боранлы кечмәсилә јанашы ушагларла бу фәсилдә бизимлә гышлајан гушлар: долаша, сәрчә, сағсаған һаггында мәлумат вермәклә, гыш мәнзәрәләри илә онлары таныш едир.

А. Сәһһәт ушаглары фәсилләрлә, онун хүсусијјәтләрилә, тәбиәтдәки чанлы әләмлә таныш етдији кими, биткиләр, чичәкләр әләми илә дә таныш едир, чичәкләр һаггында онлара садә мәлумат верир. «Күлләрин бәһси» ше'риндә шаир кичик достларыны гызыккүл, ағ занбаг вә шәббу илә таныш едир. Ушаглар ше'ри охујаркән өјрәнирләр ки, гызыккүл гырмызы рәнкдә олур, әтирлидир вә балача тикаплары вар, ағ занбаг ағ рәнкдәдир, јарпағлары узундур, кәпәнәкләр, арылар, хырда гарышгалар бу күлүн әтринә, ширәсинә даһа чох һәвәскардырлар, шәббу күлү исә өзүнүн әтирли олмасына көрә о бири чичәкләрдән фәргләнир. Мәһз бу чүр ше'рләр шакирдләрдә садәчә билик вермәклә кифәјәтләnmәјиб, һәм дә онларда мүстәғиллијин, фикри фәаллығынын, мүгајисә етмә бачарығынын инкишафы үчүн бөјүк имканларла да маликдир. Мәсәләч, гышын өзүнә мөхсүс хүсусијјәтләрини билән шаир ону ики башга фәсиллә мүгајисә едир, мүстәғил мұһакимә јүрүдүр, онун охшар вә фәргли чәһәтләрини мүјјәнләшдирир, нәтичә чыхарыр. Бу да ушагларда тәфәккүр вә идрак габиллијјәтини инкишаф етдирир.

А. Сәһһәт ше'ринин ән гүввәтли чәһәтләриндән бири һадисәни, фикри тәбиәт вә әјани шәкилдә чапландырмасыдыр. Ушаг ше'ри охујаркән санки тәсвир едилән һадисәни өз көзләри илә көрүр. Шаир кичик бир ше'рдә конкрет бир лөвһә јарадыр. Бу бахымдан шаирин «Јај» ше'ри диггәтәләјигдир:

«Од тутуб гырмызы атәшлә јенә
јанды үфүг,

Шәфәтин гырмызы рәнкилә
ишыгланды үфүг.

Бир гәдәр чајдан узаг, од галамыш
дагда чобан,
Ојадыр өз сүрүсүн отлаја јајлагда
чобан...»

Көрүндүјү кими, бәдин тәсвир о гәдәр чанлыдыр ки, рәссам тәрәфиндән чәкилмиш табло кими адамдын хәјалында дәрин изләр бура-хыр.

Тәбиәт мәнзәрәсинин бу чүр, бачарыглы рәссам фырчасы илә чанлы, образлы, реал тәсвир едилмәси ушагда бәдин естетик зөвгүн инкишафына, формалашмагда олан ушаг тәхәјјүлүнә тәсир көстәрмәклә, мушаһидәчилик габиллијјәтини инкишаф етдирир.

Һәр бир ушаг вә јенијетмә ше'ри охујан кими марағланыр, сәһәрләр тәбиәти сејр едир, күнәшин чыхмасы илә әмәлә кәлән тәбиәт дәјишикликләри мүстәғил мүјјәнләшдирмәјә, ше'рдәки тәсвирләрин нә дәрәчәдә һәгигәтә ујғун олдуғуну сүбут етмәјә чалышыр.

А. Сәһһәт ше'рләриндә ушагларынын тәрбијәсинә мүсбәт тәсир едән амилләри габарыг шәкилдә вермәјә чалышыр.

Шаирин јарадычылығындакы бу характерик хүсусијјәт онун мүәллимлијиндән ирәли кәлмишдир. О, узун мүддәт дәрс демәклә ушаг һәјәтына, психолокијасына дәриндән бәләд олмуш, онларын истәк вә арзуларыны, јаш хүсусијјәтләрини вә аңлаг сәвијјәләрини педагожи нөгтеји-нәзәрән ајдын дәрк етмишдир.

Она көрә дә онун ушаглар үчүн јаздыгы ше'рләр инди дә өз тәрәвәтини итирмәмиш, әксинә, балача охучуларынын дилиндә әзбәр олмушдур.

А. Сәһһәтин ше'рләринин ушаглар тәрәфиндән севилә-севилә охунмасынын дикәр сәбәби исә һәмин ше'рләрин сөһбәт шәклиндә ушагларынын баша дүшәчәкләри дилдә јазылмасыдыр. О, ше'рләриндә јахшы кејфијјәти ушагларла даһа ајдын чатдырмаға, онлары пис сифәтләрдән узаглашдырмаға чалышыр. Мәсәләч, «Ики ушаг» ше'риндә тәнбәл ушагла чалышган бир ушаг арасындакы сөһбәт бу чәһәтдән характерикдир. А.

Сәһһәт бу ше'риндә ики ушағын сәһ-бәтиндән истифада едәрәк «бу кү-нүн ишини сабаһа гојма» аталар сө-зүнү дә ушағлар чатдырмаға, онун тә'сирилә ушағлары пис сифәтләрдән узаглашдырмаға чалышыр:

Сүбһә бу күнкү иши,
Гојмаз ағыллы киши.
Дәрсими һазырларам,
Сонра кедиб ојнарам.

Ше'рдә һәр ишн өз вахтында көр-мәк, күн режиминә эмәл етмәк ушағ-лара мәсләһәт көрүлмәклә, тәнбәл-лик пиләнир, онун елм өјрәнмәк үчүн зәрәри олдуғу көстәрилик. Бу фикир шаирин «Тәнбәл» ше'риндә даһа габарыг верилмишдир:

Чох јатма, дур, а тәнбәл.
Јатсан, олар иш әнкәл.
Күн дағларә јайылды,
Һәр бир јатан ајылды.
Јар, јолдашын сәһәрләр,
Тез мәктәбә кедәрләр.

А. Сәһһәтин ше'рләри һәјатдан кө-түрүлмүш марағлы сүжетләр әса-сында јазылмағла, елм вә маарифи тәблиғ едир. Онун ше'рләриндә вә-тәнпәрвәрлик вә әмәк тәрбијәси гыр-мызы хәтлә кечир.

Онун әсәрләриндә Вәтәнин зәнкин тәбиәти, саф, сулу булаглары, кур чајлары, уча дағлары, көј чәмәнлә-ри, бәрәкәтли чөлләри, әмәксевәр инсанлары тәрәннүм олунмуш, кәнч нәслә Вәтәнин гәдрини билмәк төв-сијә едилмишдир.

Јүксәк вәтәнпәрвәрлик һиссинә малик олан шаир јазырды:

«Мән Вәтәни чаным кими сеvirәм,
Руһум, әтим, ганым кими
сеvirәм».

А. Сәһһәт ушағларын тәрбијәсин-дә әмәјин ролуну јүксәк гижмәтлә-ндирмиш, намуслу әмәклә јашајанла-ра рәғбәт бәсләмиш вә ушағларын да бу руһда тәрбијә олунмасыны ар-зуламышдыр. Онун «Әмәкчи нәғмә-си», «Јени мәктәб» дәрслијиндәки «Гүммәтли фәгир» һекајәси буна мисал ола биләр.

А. Сәһһәт һәмишә халға, Вәтәнә хејир вермәји әмәклә мәшғул олма-ғы гижмәтләндирмиш, өз әмәјини, сәнәтини, билик вә бачарығыны хал-

ғын рифаһы хошбәхтлији үчүн сәрф етмәјәнләри јарамаз адландырмыш-дыр.

А. Сәһһәтин јаздығы ибрәтамыш ше'рләр ушағы дүшүнмәјә, ондан мүәјјән нәтичәләр чыхармаға тәһрик едир. «Оғру вә анасы» ше'ри мәнз бу бахымдан диггәтләјигдир. Бура-да, әсасән, ики идеја ушаға чатды-рылып. Биринчиси, ананын ушағын тәрбијәсинә мәс'улијјәт дашымасы-дырса, икинчи чәһәт оғурлуғун ачы нәтичәләрини, онун пис әмәл олдуғу-ну ушағларә баша салмағдыр.

Шаирә көрә әкәр валидејинн ба-хымсызлығы учундан ушаг чинајәт ишләдирсә буна илк нөвбәдә ата-ана чавабдеһдир.

Онун ушағлар үчүн јаздығы вә тәрчүмә етдији тәмсилләр дә өз тәр-бијәви хүсусијјәтини көрә сечилди-р. Бу тәмсилләрдә ағыллы сөзә вә нә-сиһәтә гулаг асмағын хејри барәдә («Ики дана» тәмсилиндә), артыгта-маһлығын пис нәтичә вермәси һаг-ғында («Ајы вә шир», «Ит вә көлкә-си»), тәрбијәви фикирләр тәблиғ едилди.

«Түлкү вә гурд» тәмсилиндә шаир көстәрир ки, јаланчы вәдләрдән, бошбоғазлығдан иш ашмаз, гуру сөз адама һеч бир хејир вермәз, јахшы-лыг әмәли ишлә өлчүләр:

Түлкү деди: «—Чох сағ ол, еј
гурд ләлә
Бош данышығдан нә јетәр һасилә.
Сән белә һәркан мәнә гәмхар
исән,
Һалыма рәһмин кәлиб ағлар исән.
Бир гәдәр ип тап мәнә гыл
илтифат,
Вер мәнә бир нөв илә бурдан
ничат.

Јохса ки, етмәз гуру сөз иктифа,
Иш кәрәк олсун нә әбәс иддиә.

«Улаг вә аслан» тәмсилиндә исә шаир әбәс јерә ловғаланмағ, бачар-мадығы ишдән јапышмағ кими ха-сијјәтләри пиләјир. Мәсәлән, лов-ға вә өз күчүнә бәләд олмајан улаг сәһв һәрәкәтләринин гурбаны олур.

«Гарышға вә милчәк» тәмсилиндә исә башгасынын һесабына јашамағ тәнгид едилди, һәр кәсин аңчағ өз зәһмәти, әмәји нәтичәсиндә раһат ја-

шамсынын мүмкүнлүјү көстәрилик. Милчәк һазыр јемәкләрә үмид етди-ји үчүн гышда ач галыр, чалышған гарышға исә өзү үчүн ил боју әрзағ һазырлајыр ки, һеч кәсә мөһтач ол-масын.

Көрүндүјү кими, тәмсилләрин әк-сәријјәти ајдын, ојнағ вә тәбиидир, онларын мөвзулары һәјатдан көтү-рүлдүјүндән бу тәбилик даһа чох нәзәрә чарпыр. Шаирин тәрчүмә ет-дији «Күн вә күләк», «Түлкү вә меј-мун», «Сәрчә вә гырғы», «Ајы вә арылар» тәмсилләри дә өз сүжетлә-ринә көрә марағлыдыр.

Шаир тәрчүмә үчүн ушағларын јаш вә психоложи хүсусијјәтләринә ујғун тәмсилләри сечмиш, онларда мезмуну вә ојнағлығы мұһафизә ет-миш, әсәрин идејасыны садә диллә вермишдир. Конкрет сүжетләр әса-сында јазылмыш тәмсилләрдә ибрә-

тамиз нәсиһәтләр, тәрбијәви фикир-ләр әсас јер тутур. И. А. Крылов ја-радычылығына хас олан сатираны, дил сәдәлијини мұһафизә едән тәр-чүмәләр бу күн дә бөјүк бир марағ-ла охунур, тәрбијә ишинә көмәк көс-тәрир.

Үмумијјәтлә, А. Сәһһәт кәнч нәс-лин зәнкин мәнәви аләмә, көзәл әх-лага, јүксәк мәдәнијјәтә јијәләнмә-синә чалышмыш, онлары Вәтәни гәлбән севмәјә, әмәјин, тәһсилин, ай-ләнин гәдрини билмәјә, мұәллимә һөрмәт етмәјә чағырмышдыр.

А. Сәһһәтин әсәрләри нәники дәрс-ликләримиз үчүн материал верир, һәм дә шакирдләрин синифдәнхарич мұталиәси үчүн кениш имканлар ачыр. Мұәллимләримиз онун әсәрлә-риндән гүдрәтли тәлим вә тәрбијә васитәси кими истифада етмәлидир-ләр.

УШАГ ЭДӘБИЈАТЫНЫН МАҢИР УСТАСЫ

Т. ХӘЛИЛОВА

ларымыз үчүн јазыб-јарадан јазычыла-рымызы, шаирләри јахшы танымалы, он-ларын әсәрләриндән јери кәдикчә исти-фада етмәлидир. Әлбәттә, бу јазычыла-рын бир чох әсәрләри ушаг бағчасы про-граммына дахил едилмишдир. Лакин тәр-бијәчи бунларла кифәјәтләнмәли, ја-зычыларын һәјәти вә фәалијјәти, онла-рын әсәрләри һагғында даһа кениш мә-лумата малик олмалыдыр.

Белә јазычылардан бири дә Абдулла Шаигдир. Азәрбајҗан мәдәнијјәтинин ин-кишафында диггәтләјиг хидмәти олан Абдулла Шаиги биз әдәбијатымызда реализм вә романтизм чәрәјанларынын истә дадлы нұмајәндәси, «Араз», «Әри-мизин гәһрәманлары», «Мәктүб јетиш-мәди», «Көч» кими гижмәтли нәср әсәр-ләринин, әдәби-тәнгиди вә публицист мә-галәләрин мұәлифи, маһир бир тәрчү-мәчи вә фәал маариф хадими кими таны-јырыг.

Абдулла Шаиг јарадычылығынын 50 илдән чохуну ушағлар үчүн әсәрләр јаз-маға һәср етмиш, ушағларын бөјүк се-винчинә сәбәб олан бир сыра дәјәрли ше'р, һекајә, сәһнә әсәри јаратмышдыр. Тәсадүфи дејил ки, халг јазычысы М. Ибраһимов јазыр: «Абдулла Шаиг Азәр-бајҗан әдәбијатынын чох чәтин вә нис-бәтән чаған олан бир сәһәсиндә һама-дан артыг, һамадан мөһсулдар вә кәј-фијјәтли чалышмышдыр». Мәнз буна кө-рә Абдулла Шаиг јени ушаг әдәбијаты-